अनुसूची - २
(दफा ४ तथा अनसूची-१ को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

मनहरी गाउँपालिका

मनहरी राजपत्र

खण्ड : २ संख्या : २० मिति : २०७५/१०/१५

भाग - २
मनहरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिका अध्यक्षबाट प्रमाणिकरण मिति २०७५/१०/०७

दलित समन्वय (गठन तथा कार्य संचालन) कार्यविधि, २०७५

आज्ञाले,
बिशकसेन ढकाल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मनहरी गाउँपालिका दलित समन्वय समिति (गठन तथा कार्यसञ्चालन) कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना :

नेपालको संविधान तथा यस गाउँपालिकाद्वारा आ.व ०७५/०७६ मा स्वीकृत गरेको निति अनुसार वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, संमृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने कुरा उल्लेख गरेको सन्दर्भमा दलित समुदायको सशक्तीकरण, प्रतिनिधित्व र सहभागिता अभिवृद्धि गरी दलित समुदायको समग्र उत्थान तथा विकास गर्न स्थानीय निकाय, विषयगत कार्यालयहरु तथा गैर सरकारी क्षेत्रबाट संचालित कार्यक्रमहरुलाई पारदर्शी, जनमुखि, प्रभावकारी एवं नतिजामूलक बनाई योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन मूल्याङ्कनका लागि पहल, समन्वय, सहजीकरण र निगरानी गर्ने, दलित समुदायसँग सम्बन्धित समस्याहरुको निराकरणका लागि पहल गर्ने मञ्चको रुपमा कार्य गर्ने, जिल्लामा विभिन्न संघ, संस्था तथा निकायबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरुको समन्वय गरी एकीकृत रुपमा सञ्चालन गर्ने, गराउने, दलित लक्षित बजेटलाई व्यवस्थित तरिकाले उपयोग गरी कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियामा एकरुपता ल्याउने एवं अनुदान रकमलाई स्पष्ट, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्न विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनमा सहयोग पुऱ्याउन गाउँपालिकास्तरमा समन्वय समिति गठन गर्न वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मनहरी गाउँपालिकामा

दलित क्षेत्रलाइ अगाडी वढाउने कार्य गर्न मनहरी गाँउपालिका प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन २०७४ को दफा ४ वमोजिम मनहरी गाउँकापालिकाको मिति २०७५/१०/०७ गते वसेको वैठकको निर्णय वमोजिम यो कार्यविधि स्वीकृत गरि लागु गरिएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यस कार्यविधिको नाम "मनहरी गाउँपालिका दलित समन्वय समिति (गठन तथा कार्यसञ्चालन) कार्यविधि, २०७५" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा : बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

क) "अध्यक्ष" भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ।

ख) "उपाध्यक्ष" भन्नाले दफा ६ बमोजिमको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्छ।

ग) "गाउँपालिका" भन्नाले मनहरी गाउँपालिकालाई जनाउने छ।

घ) "कार्यपालिका" भन्नाले गाउँपालिकाको कार्यपालिका सम्झनुपर्छ।

ङ) "गाउँ सभा" भन्नाले संविधानको धारा २२२ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभा सम्झनु पर्छ।

च) "प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत" भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सम्झनुपर्छ।

छ) "वडा अध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको वडा समितिमा निर्वाचित वडा अध्यक्ष सम्झनु पर्छ।

ज) "दलित" भन्नाले नेपाल सरकारबाट राजपत्रमा दलित भनेर प्रकाशित जातिलाइ वुझाउछ।

झ) "समिति" भन्नाले यस कार्यविधि अनुसार गठन हुने दलित गाउँ समन्वय समिति सम्झनु पर्छ।

ञ) "उपाध्यक्ष" भन्नाले समितिको कार्यकारी उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्छ।

३. समितिको गठन :

(१) दलित गाउँ समन्वय समितिमा देहायका सदस्यहरु रहनेछन् :–

क) गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष -अध्यक्ष

(ख) कार्यपालिकाले मनोनित गर्ने एक जना कार्यपालिका महिला सदस्य –समन्वयकर्ता

(ग) गाउँपालिकाको अध्यक्षले मनोनित गर्ने गाउँपालिका भित्रका दलित समुदायको हक, अधिकार विकासका क्षेत्रमा क्रियाशील एक जना दलित - उपाध्यक्ष

(घ) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत - सदस्य

(ङ) सामाजिक विकास समितिको संयोजक - सदस्य

(च) स्थानीय तहको निर्बाचनमा भाग लिएका राजनीतिक दलहरु मध्यबाट सबैभन्दा ठुलो दलबाट–२, र त्यसपछिको दोश्रो ठुलो दलबाट–१ पर्ने गरि उनिहरुले सिफारिस गरि पठाएका तीन जना दलित प्रतिनिधि - सदस्य

(छ) गाँउपालिकामा रहेका दलित व्यक्तीहरुलाई समेटिने गरी गाँउपालिकाले मनोनित गर्ने २ जना महिला - सदस्य

(ज) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको गाउँपालिकाको कर्मचारी - सदस्य सचिव

४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः-

समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) दलित समुदायसँग सम्बन्धित गाउँमा सञ्चालित विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रका कार्यक्रमहरुको सहजीकरण, समन्वय तथा अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने,

(ख) गाउँमा दलित समुदायको उत्थान र विकासको लागि सञ्चालन भईरहेका कार्यक्रमहरुमा दोहोरोपन हुन नदिन Watch Dog (निगरानी) को काम गर्ने,

(ग) जातीय भेदभाव तथा छुवाछूत जस्ता अमानवीय व्यवहारबाट उत्पीडित दलितवर्गको हकहित र उत्थानका कार्य गर्ने तथा चेतनामूलक/ सशक्तीकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(घ) दलित समुदायलाई आफ्नो परम्परागत पेशा, ज्ञान, सीप र प्रविधिको प्रयोग, संरक्षण र विकास गर्ने, गराउने,

(ङ) दलित समुदायका परम्परागत पेशासंग सम्वन्धित आधुनिक व्यवसायमा उनीहरुलाई प्राथमिकता दिई त्यसका लागि आवश्यक पर्ने सीप, साधन तथा स्रोत उपलब्ध गराउन समन्वय गर्ने ,

(च) विभिन्न संघ, संस्था निकायबाट गठन हुने उपभोक्ता समिति, समूह वा सरोकारवाला संघ, संस्थामा दलित समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्वको लागि पहल गर्ने,

(छ) गाउँपालिकाको क्षेत्रमा रहेका सरकारी कार्यालय एवं गैर सरकारी संघ, संस्थासँग समन्वय गरी दलित समुदायको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, शैक्षिक लगायत समग्र विकासका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, गराउने,

(ज) सरकारी, गैरसरकारी संघ, संस्था एवं निकायबाट सञ्चालित दलित समुदाय केन्द्रित कार्यक्रमको निरीक्षण, सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा अभिलेखीकरण गर्ने र ती कार्यक्रमहरुको नियमितता, मितव्ययिता, पारदर्शिता र प्रभावकारिता वृद्धि गर्न समन्वयात्मक भूमिका निर्वाह गर्ने,

(झ) विभिन्न संघ, संस्था निकायबाट स्रोत, साधन जुटाई दलित समुदायको उत्थानका लागि आय एवं सीप तथा रोजगारमूलक कार्यक्रम, तालिम, गोष्ठी, सेमीनार आदि सञ्चालन गर्ने, गराउने,

(ञ) दलित समुदायका समस्याहरु पहिचान गरी समाधानका लागि स्थानीयस्तरमा कार्यरत सबै सरकारी, गैरसरकारी र सामाजिक संघ संस्थाहरुलाई सक्रिय रुपमा परिचालन गर्ने र दलित समुदायको उत्थानको लागि कार्य गर्न उत्प्रेरित गर्ने गराउने,

(ट) दलित समुदायको तथ्याङ्क एवं विवरण संकलन गर्न लगाई प्रोफाइल तयार गर्ने, गराउने,

(ठ) विकास निर्माणको विभिन्न चरणहरुमा दलितको अर्थपूर्ण सहभागिता, उत्थान तथा विकासका लागि स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लगायत अन्य कार्यान्वयनमा रहेका नियमावली, नीति, रणनीति, कार्यविधिहरुमा भएका व्यवस्थाहरुको बारेमा सरोकार वालाहरुलाई सुसूचित गर्ने गराउने,

(ड) स्थानीय निकाय लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट तर्जुमा एवं परीक्षण कार्यविधि, २०६८ अनुसारको लैससास बजेटको कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गर्ने,

(ढ) गाउँमा स्थानिय सरकार, संघयि सरकार, तथा प्रदेश सरकारवाट सञ्चालित दलित विकासको लागि लक्षित कार्यक्रमको कार्यान्वयनको अवस्था तथा कुल विनियोजित बजेटको बारेमा प्रचार प्रसार गर्ने,

(ण) गाउँपालिकाबाट स्वीकृत वजेटलाइ कार्यावन्यन गर्नको लागि कार्यक्रम गत वजेट वांड फांड गरि गाउँ कार्यापालिका तथा गाउँ सभामा पेश गर्ने ।

(त) स्थानीय तहको सहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा दलित समुदायको सक्रिय सहभागिता गराई दलित समुदाय विकास लक्षित कार्यक्रम तथा बजेटको सुनिश्चितता गर्न सहजीकरण गर्ने,

थ) संबिधानमा उल्लेखित दलित समुदायको हक अधिकार एबम् कर्तव्यसंग सम्बन्धित बिषयहरुमा आफ्ना समुदायलाइ सुसुचित गराउने ।

द) कार्यक्रम संचालन भएपछि रकम भुक्तानीको लागी अनुगमन गरि सिफारिस गर्ने ।

५. समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि :

(१) समितिको बैठक १ बर्षमा कम्तीमा ६ पटक बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।

(३) समितिको बैठक बस्नुभन्दा कम्तीमा तीन दिन अगाबै समितिको सदस्य सचिवले बैठकमा छलफल हुने विषयसहितको सूचना सबै सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्ने छ ।

६. उपाध्यक्ष सम्बन्धी थप व्यवस्था :

(१) समितिमा एक जना उपाध्यक्ष रहनेछ जसको नियुक्तिको निर्णय गाउँपालिका अध्यक्षबाट हुनेछ ।

(२) उपाध्यक्षको पदावधि बढीमा २ वर्षको हुनेछ ।

७. उपाध्यक्षको सेवा, शर्त र सुविधा :

(१) उपाध्यक्षले समितिको बैठकमा भाग लिए वापत गाउँ कार्यापालिकाको सदस्यले पाए सरहको बैठक भत्ता पाउनेछन ।

(२) समितिको उपाध्यक्षले कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्दा गाउँपालिकाको अध्यक्षबाट भ्रमण आदेश स्वीकृत गराउनु पर्नेछ । भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्दा भ्रमण प्रयोजन समेत स्पष्ट रुपमा खुलाउनु पर्नेछ

(३) समितिको उपाध्यक्षले भ्रमण गरी फर्केको पैंतीस दिन भित्र भ्रमण प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ । भ्रमण प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि गाउँपालिकाको वडा अध्यक्षले पाए सरहको भ्रमण भत्ता भुक्तानी गरिनेछ ।

(४) समितिको बैठक बस्नु पर्दा पदाधिकारीहरुले समितिको बैठकमा भाग लिए वापत गाउँ कार्यापालिका सदस्यले पाए सरहको बैठक भत्ता पाउनेछ । यस्तो भत्ता उपलब्ध गराउँदा गाउँपालिकाको प्रशासनिक खर्चको सीमा भित्र रही उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

तर उपदफा ५ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समितिका पदाधिकारी बाहेक अन्य आमन्त्रित सदस्यलाई भत्ता उपलव्ध गराइने छैन ।

८. **उपाध्यक्षको आचरण एबम् दायित्व** : निज नेपालको प्रचलित संविधान, कानून एबम् नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम प्रति पूर्ण रुपमा वफादार हुनुपर्ने छ। राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय स्वाधिनता, स्वाभिमान र सामाजिक एवं साँस्कृतिक सद्भावको सम्मान, संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नु निजको दायित्व हुनेछ।

९. **थपघट र हेरफेर** : मुलुकको आवश्यकता, प्राथमिकता एवं सन्दर्भलाई समेत मध्य नजर गरी मनहरी गाउँपालिकाले यस कार्यविधिमा आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ।

१०. **वाधा अड्काउ फुकाउ** : यो कार्यविधि उल्लेख नभएको विष्यमा कुनै नितिगत व्यवहारीक वा कार्यसम्पादन सम्वन्धी समस्या आइ परेमा यहि कार्यापालिकाले वाधा अड्काउ फुकाइ कार्य सम्पादन गर्न सहजिकरण गर्न सक्ने छ।

११. **बचाउ तथा खारेजी** : यस कार्यविधिमा व्यवस्था भएका कुराहरु, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ सँग बाझिएको हद सम्म स्वतः अमान्य हुनेछ।